

Základní škola Purkrabka
Smiřických 2, 250 83 Škvorec

PREVENTIVNÍ PROGRAM

Vypracoval:	Martin Šnajdr, ředitel
Pedagogická rada projednala dne:	26.8.2021
Platnost dokumentu od:	1.9.2021

I. Úvod, charakteristika školy

Naše škola má 5 ročníků 1. stupně. Pro každý ročník je vyhrazena jedna třída. Každá třída může být naplněna do počtu 16 žáků. Kapacita školy je 80 žáků. Škola se nachází v obci Škvorec v okrese Praha - východ. Škola je umístěna v barokní budově bývalého purkrabství. Poloha školy v klidné části obce, která je obklopená okolní přírodou, napomáhá k naplňování koncepce školy zaměřené na harmonický rozvoj osobnosti každého žáka. Blízké prostředí volné přírody nabízí možnost výuky venku a začleňování didaktických herních prvků, které v sobě slučují zábavu s poznáním. Výhodou naší školy je menší rodinné prostředí, kdy se mají možnost poznávat všichni žáci napříč ročníky, znají se dobře všichni pedagogové a zaměstnanci, také mnozí zákonní zástupci se navzájem znají a přátelí se. Případné sociálně patologické jevy tudíž mohou být velmi rychle odhaleny a řešeny.

II. Cíle a principy

Cílem je spolupodílet se ve spolupráci s rodinou na formování takové osobnosti žáka, který je s ohledem na svůj věk schopen odmítnout všechny druhy sebepoškozujícího chování, projevů agresivity a porušování zákona. Dítě zdravé, spokojené a sebevědomé má větší šanci odolat negativním vlivům okolí. Cílem je žáky pozitivně orientovat, ukazovat jim vlastním příkladem, jak pečovat o dobré vztahy, jak nakládat s volným časem, jak zvládat základní i náročnější zvládat sociální interakce, jak si vážit vlastního zdraví. Cílem je vést děti k zodpovědnosti nejen za svůj prostor, ale i za zodpovědnost za společný prostor, za vzájemnou uctivost a respekt k jinakostem druhých.

Rozvoj kompetencí žáků

- Rozvoj sociálních dovedností (navazování zdravých vztahů s ostatními, umění týmové práce, konstruktivní řešení konfliktu, otevřená komunikace).
- Pozitivní vnímání sebe sama.
- Rozvoj osobnostních kvalit, které podporují zdravý rozvoj osobnosti (sebevědomí, altruismus, empatie, asertivita, vůle, přejímání nosných hodnot).
- Rozvoj morálního vědomí a vědomí zodpovědnosti.

Demokratické řízení, efektivní pravidla vzájemného soužití

- Učení se respektování lidských práv, individuálních potřeb a odlišností jednotlivců.
- Zapojení žáků do spoluvytváření pravidel vzájemného soužití ve škole.
- Vedení žáka k přijetí osobní zodpovědnosti k daným právům a povinnostem.

Vytváření atmosféry vzájemné úcty, důvěry, respektu a bezpečí ve škole

Přístup k informacím a práce s informacemi

- Rozvíjení schopnosti používat různé informační zdroje, kriticky zhodnotit, porovnat informace - vytváření vlastního názoru, životního postoje.
- Poznávání základních lidských potřeb (fyzických, psychických, sociálních).

Spolupráce

- Spolupráce celé školy, všech žáků, pedagogů – budování důvěry ve vztahu žák – žák a pedagog – žák,
- Otevřená komunikace mezi školou a zákonnými zástupci – otevřenost a důvěra ve vztahu pedagog (škola) – zákonný zástupce,
- Spolupráce pedagogů v rámci pedagogického týmu.
- Propojení školy s dalšími institucemi (odborná pracoviště, organizace působící v oblasti primární prevence).

III. Strategie a metody

• Vztah pedagog – žák

Budujeme vzájemnou důvěru mezi učitelem/pedagogem volného času a žákem. Žák ví, že se může na učitele obrátit a bude respektován jeho názor, jeho potřeby. Učitel se zajímá o žáka, podněcuje dialog. Učitel získává důvěru žáka i prostřednictvím budování vztahu s rodinou, sociálním prostředím žáka. Při řešení problémů je učitel otevřen komunikaci s žákem, s rodičem, širší rodinou, ostatními pedagogy, výchovným poradcem atd. Na základě dosažení dohody o společných cílech a postupech dochází k celkové a jednotné podpoře žáka.

• Skupinová práce

Žáci část vyučování spolupracují, ve dvojicích, ve skupinách, ve skupinách napříč třídami. Učitel věnuje pozornost spolupráci ve skupinách, podporuje naslouchání, zapojení všech členů skupiny, reflektuje s žáky skupinovou práci a podporuje tak rozvoj kompetencí: schopnosti týmové práce, schopnosti řešení konfliktu (učitel podporuje odpovědnost žáka za řešení konfliktu), kompetence sociální interakce. Žáci se učí vést diskuzi, vyjadřovat své názory, naslouchat druhým a vhodným způsobem reagovat na kritiku. Jednou z možností je například vedení komunitního kruhu, ve kterém má každý právo diskutovat na základě pravidel diskuse, sdílet své pocity, obavy, radosti, zážitky, podněty k životu třídy a klást otázky.

• Projektové vyučování a celoškolní projekty

V rámci projektů se žáci mohou blíže seznámit s děním kolem sebe a různými tématy. Celoškolní projekty podporují spolupráci žáků napříč ročníky. Žáci se navzájem poznávají a starší žáci budou schopni spolupracovat s mladšími a naopak.

- **Individualizované hodnocení, slovní hodnocení, sebehodnocení, zpětná vazba skupiny**

Žáci dostávají komplexní zpětnou vazbu od učitele. Jsou informováni o svém pokroku i dalších možnostech rozvoje. Je oceňováno úsilí žáka a míra jeho pokroku, je využívána individuální vztahová norma. Je podporován individuální talent a zájem dítěte. Diferenciace výuky může probíhat prostřednictvím práce ve skupinách podle zaměření žáka. Pomáháme žákovi vybudovat si důvěru v sebe, ve vlastní síly a zároveň pozitivní vztah k okolnímu světu.

- **Komunikace s rodiči, zákonnými zástupci**

Učitelé nabízejí všem rodičům možnost individuální konzultace a vyzývají rodiče, aby tuto možnost využívali. Rodiče mají možnost navštívit výuku nebo se zapojit do výuky i dění (ve třídě, ve škole, při mimoškolních aktivitách) v rámci svých možností, poznávají tak prostředí školy a lépe tak chápou potřeby svých dětí ve škole. Rodičům nabízíme pravidelná setkání s učiteli a vedením školy. V případě potřeby se schůzky uskutečňují na základě individuálních žádostí okamžitě.

- **Pedagogická diagnostika**

Učitel věnuje pozornost žákům, registruje signály o možném problému žáka a hledá příčiny a vhodné formy nápravy. Pokud je třeba, spolupracuje s rodiči a externím školním psychologem, kteří se zapojí do diagnostického a poradenského procesu.

IV. Konkrétní aktivity podporující primární prevenci

Aktivity pořádané pro žáky, které podporují dobré vztahy, umožňují seberealizaci a učení se v reálných situacích

- projektové dny třídy, projektové dny školy (slavnosti, dílny, tematické dny...)
- školní výlety, škola v přírodě, plavecký kurz
- kulturní programy (divadla, sport...),
- třídní teambuilding – práce se skupinovou dynamikou,
- třídní komunitní kruh,
- spolupráce s organizacemi zajišťujícími programy a projekty týkající se prevence sociálně patologických jevů a/nebo podpory zdravého (fyzického i psychického) vývoje žáků.

Akce pro žáky a zákonné zástupce, které podporují spolupráci rodiny a školy

- Slavnosti, jarmarky
- Další akce jako jsou třídní výjezdy, brigády aj.

Informace

- Aktuální informace o dění ve škole jsou k dispozici na webových stránkách školy a jsou průběžně komunikovány per e-mail.

V. Organizace prevence

Školní poradenská činnost

Ředitel školy zabezpečuje poradenskou činnost koordinací školního poradenského pracoviště.¹ Poradenské pracoviště je tvořeno všemi pedagogickými pracovníky školy, kteří na pravidelných kolegiích aktivně plánují preventivní opatření, analyzují nežádoucí jevy, řeší konfliktní situace a problémy žáků. Klíčová je vzájemná podpora pedagogů, sdílení zkušeností a další vzdělávání pedagogických pracovníků. Tématem se mohou stát tyto jevy:

- agresivní chování,
- signály o potížích žáka (osobnostní, zdravotní, rodinné či vztahové),
- neúspěchy v učení,
- obtížná komunikace či konflikt s rodiči,
- porušování pravidel soužití ve škole,
- krádeže, ničení majetku,
- konfliktní či jinak problematické klima třídy,
- šikana, kyberšikana aj.

Třídní učitelé, učitelé, pedagogové volného času

Učitelé se věnují v rámci své výuky rozvoji kompetencí žáků v oblasti sociálních dovedností, učí podle principů a metod v rámci koncepce školy. Oslovují a zapojují do řešení problémů celý tým pedagogů. Provádějí průběžnou diagnostiku žáků a třídy, na týmových kolegiích vzájemně hodnotí uplynulé období, konzultují případné problémy, hledají a navrhuje opatření. Třídní učitel je v kontaktu se zákonnými zástupci žáků své třídy prostřednictvím pravidelných či jednorázových konzultací, třídních schůzek a dalších způsobů komunikace. Třídní učitel úzce spolupracuje s třídním pedagogem volného času.

Ředitel školy

Sleduje a vyhodnocuje efektivitu prevence sociálně patologických jevů ve spolupráci s pedagogickou radou školy. Sleduje problémy v kontextu celé školy a dělá personální a organizační opatření k případnému zlepšení společného soužití ve škole a k podpoření přátelské a respektující atmosféry. Účastní se v případě potřeby zásadních setkání rodiny a školy, případně někoho z pedagogů pro toto setkání pověřuje. Ředitel školy deleguje úkoly poradenského pracoviště na ostatní pedagogické pracovníky školy.

¹ V souladu s vyhláškou č. 72/2005 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských pracovištích, ve znění pozdějších předpisů